

ovir radi njegovega višjega poklica, ki ga baje ima, in zato, ker bi v primeru odklonitve mogel podleči pravi zblodnjavi. Vse to pa le pod pogojem, da izselitev odobrava cesar in da se Sm. pismeno odpove vsem zahtevam do samostana.

Prohazko omenja dalje, da je junija 1838 dobil celovški gimnazijski prefekt p. Franc Fritz (Smolnikarjev dober prijatelj) pismo, kjer ga Sm. s pretnjo, da bo izključen iz nebeškega kraljestva, poziva, naj se s tržaškim škofom Ravnikarjem in s kanonikom Pavškom poda takoj na Dunaj k cesarju in odtam v Sev. Ameriko. A še v istem pismu odvezuje Sm. Fritza od naloženega potovanja v Ameriko! Slična nezmiselna pisma so vsako leto prihajala na opata, razne osebnosti, pa deloma tudi na ordinariate, ki nanje niso odgovarjali. Prohazko pravi, da je zadnjemu bil priložen tudi list »Friedensbotschaft« s pozivom, da vse prodajo in se preselijo v novo se ustanavljajoče mesto Gotenburg. Isti meni dalje, da so gnale Smolnikarja v Ameriko njegove fiksne ideje o mesijanskem kraljestvu, ki si jih je že zgodaj izoblikoval, a jih je znal dobro prikrivati, dalje nezavedno precejevanje samega sebe ter skriti ponos, da bi blestel kot pisatelj, čemur pa je bila doma na potu avstrijska cenzura, na kar opozarja škof Wolf.

Med informacijami ljubljanske policije¹⁰ se nahaja namreč tudi listič z imenom profesorja dogmatike dr. Jan. Pogačarja, ki pa s svojo vsebino in pisavo z vso nedvomnostjo izdaja škofa A. A. Wolfa. Ta pravi, da ga je Sm. kmalu po njegovem prihodu v Ljubljano (kot škof l. 1824., iz Trsta, kjer je bil dotlej gubernijski referent) prosil za odpust iz škofije, da bi mogel v samostan. Ker je primanjkovalo duhovščine, ga je prosil, ne da bi ga osebno poznal, naj opusti svoj sklep. Storil je to zlasti radi tega, ker je slišal o njegovih odličnih studijah in ker je bil zglednega vedenja. Ponudil mu je prikladnejše mesto v dušnem pastirstvu, če mu v Škofji Loki (kjer je tedaj bil) nikakor ni všeč. Ko pa mu je nato Smolnikar odgovoril, da se čuti za višje poklice, se škof Wolf ni več obotavljal izdati mu dovoljenje (31. X. 1825) za vstop v št. pavelski samostan.

Wolf pa tudi trdi, da je Sm. že v Celovcu kot profesor bibličnega studija včasih pokazal svoje čudne nazore. Ko je prišel v Ameriko, mu tam ni bila na potu nobena cenzura in je

¹⁰ Cf. Muzejski arhiv v Ljubljani, policijski spisi, št. 145 de a. 1845.

Emil Korytko

zato takoj nastopil s spisi in knjigami, kjer se je svetu oznanil za novega apostola Andreja in za poslanca božjega ter napovedal boj papežu, vsem škofom, duhovnikom in vernikom, ki niso šli za njim. Wolf pravi, da že iz Smolnikarjevih spisov sledi, da je avtor očitno zmešan, vendar pa pri vsem tem zelo zloben¹¹ in je le obžalovati, da so mu dovolili izseliti se v Ameriko, ko so ga vendar že nekoliko mogli poznati iz njegovih izjav v Celovcu in iz njegovih dvorni cenzuri predloženih spisov. Škof obžaluje, da je sedaj Smolnikar v novem svetu v veliko sramoto našim domačim misijonarjem in se v škodo katoliški veri potika okrog, trpi sam pomanjkanje in pri vsem tem ne popusti od besne namere, da ustanovi lastno versko stranko. rde in dolgotrajne boje je moral vojevati z birokracijo tudi čbeličar dr. Jakob Zupan. O teh je pisal že dr. Prijatelj v ZSM (IX). Naj sledi v naslednjih vrsticah še nekaj nadaljnjih podatkov, ki imenovano razpravo dopolnjujejo. L. 1832. poroča začasni vodja ljubljanske policije, prosluli Vodnikov ova-duh Kremnizer, kako da je Zupan v »svoje« gostilni pri Maliču napadal škofa, češ, da uničuje Goričane, kjer je radi štednje, da ga »sarta tecta« manj stane, opustil en del poslopia. Razburjen je bil tudi radi tega, ker je Zupan imenoval policijo »staro podrtijo«

¹¹ Zato mu na pisma niso odgovarjali, ker je rad zavijal in potem javno smešil.